

Vene keele riigieksamist 2010

Mare Kasuri

Vene keele riigieksami eesmärgid on

- 1) hinnata põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust gümnaasiumiastme lõpus;
- 2) anda koolile ning õpetajatele võimalus hinnata oma õpilaste õpitulemusi üleriigilisel taustal;
- 3) suunata gümnaasiumi riigieksamite sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 4) siduda järjestikuseid haridusastmeid ja -tasemeid;
- 5) anda välishindamise tulemuste põhjal tagasisidet kõigile asjast huvitatud osapooltele ning võimaldada kavandada ja teha muudatusi riiklikus õppekavas, õppekirjanduses, õpetajate täienduskoolituses, võimaldada suunata vastavat arendustööd.

Võõrkeele riigieksam hindab Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B2 ligilähedasel tasemel vastava võõrkeele alaseid pädevusi nelja osaoskuse (kirjutamine, kuulamine, lugemine ja rääkimine) ning keelepädevuse (sõnavara-, grammatika-, semantika-, ortograafiapädevus) mõõtmise kaudu.

Tabel 1. 2010. aasta vene keele riigieksami osad

	ülesannete arv	üksikküsimuste arv	maksimaalne punktisumma	aeg (min)
kirjutamine	2		20 (8+12)	90
kuulamine	3	10+10+12=32	20	35
lugemine	4	11+10+11=32	20	60
keelestruktuur	3	13+13+14=40	20	40
rääkimine		2	20	15

Objektiivselt hinnatavad lugemis- ja keelestruktuuri osas kokku oli 104 üksikküsimust, kuulamisosas ja lugemisosas oli 32 üksikküsimust, neist igaühe kaal oli 0,625 palli. Keelestruktuuri osa iga õigesti lahendatud küsimuse eest sai õpilane 0,5 punkti. Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid:

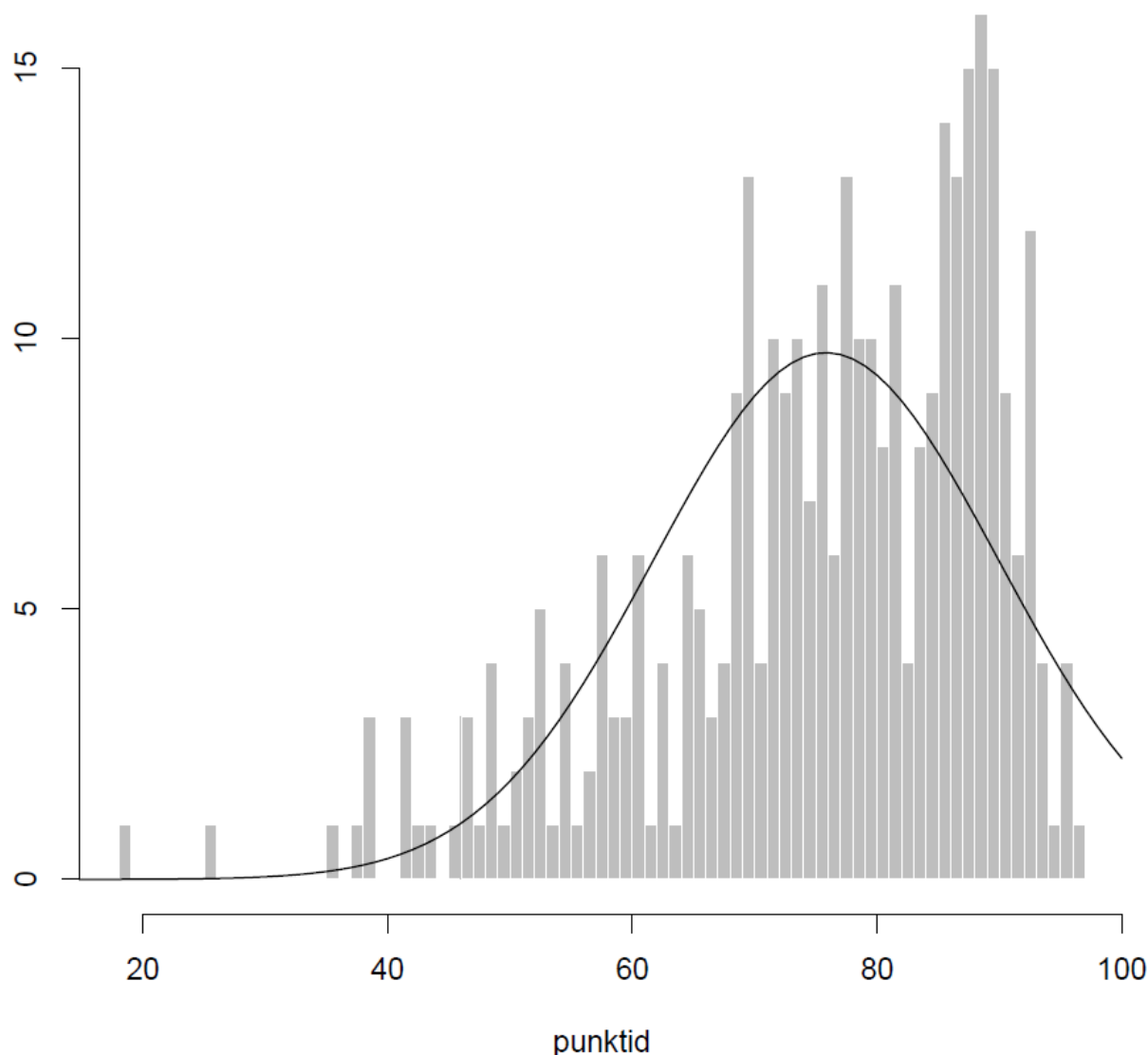
Tabel 2. Vene keele riigieksamil osalenute arv ja eksami terviktöö tulemused 2006–2010

	2006	2007	2008	2009	2010
eksaminandide arv	482	461	431	379	344
maksimaalne tulemus	100	99	97	99	97
minimaalne tulemus	20	22	12	31	18
keskmine tulemus	80,74	75,22	74,03	79,46	75,83

2009. aasta vene keele riigieksamil osales 346 eksaminandi (119st koolist), neist põhieksamil 344 ning lisaeksamil 2 eksaminandi. Valimi proportsioonid võrreldes 2009. aastaga on jäänud peaaegu samaks: ühe eksamisooritajaga koole oli 44 ehk ligikaudu 37%, kahe-kolme eksamisooritajaga 49 ehk 41% ning seitsme ja enama eksamisooritajaga 9 ehk 8%. Analüüsi aluseks on võetud eksaminandide põhieksami tulemused.

Tulemuste jaotus

Valimi maht: 344 , keskmine: 75.8 , st.hälve: 14.1

Joonis 1. 2010. aasta vene keele riigieksami tulemuste jaotus

Vene keele riigieksami kõrgeim tulemus oli 97%, madalaim 18%, standardhälve oli 15,3. Jooniselt 1 on näha, et valimi tulemuste jaotus on tugeva kaldega paremale ehk negatiivselt asümmeetriline, st kõrgemaid tulemusi on rohkem kui madalaid.

Vene keele eksami üldine keskmine tulemus oli 75,83%, mis oli 2009. aastaga võrreldes veidi madalam ning 2008. aastaga võrreldes veidi kõrgem (2009. a oli tulemus 79,46, 2008. a 74,03). Kõige kõrgema keskmise tulemuseni küündisid Valgamaa, Ida-Virumaa ja Tartumaa lõpetajad (üldine keskmine tulemus vastavalt 88,80; 80,88 ja 80,00).

Tabel 3. Tulemused asukoha tüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard- hälve
--	---	-------	-----	-------	-----	-----------	-----	---------	------	--------------------

maakonnakeskus	46	13,37	71,12	75,85	80,57	75,85	36	79	96	15,92
suurlinn	118	34,30	79,55	81,36	83,16	81,36	42	84	96	9,89
teeninduspiirkonnata koolid	106	30,81	66,96	69,82	72,69	69,82	26	70	97	14,87
valla- ja väikelinnakoolid	74	21,51	72,31	75,59	78,88	75,59	18	78	96	14,18
kokku	344	100,00	74,33	75,83	77,32	75,83	18	78	97	14,10

Tabel 4. Tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standardhälve
gümnaasium	316	91,86	74,53	76,10	77,67	76,10	18	79	97	14,20
kutseõppeasutus	28	8,14	67,76	72,71	77,67	72,71	42	74	90	12,79
kokku	344	100,00	74,33	75,83	77,32	75,83	18	78	97	14,10

Tabel 5. Tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standardhälve
M	113	32,85	73,02	75,38	77,74	75,38	39	76	96	12,64
N	231	67,15	74,13	76,04	77,96	76,04	18	80	97	14,78
kokku	344	100,00	74,33	75,83	77,32	75,83	18	78	97	14,10

Analüüsid eksaminandide tulemusi asukoha ja koolitüübi järgi, näeme, et kõige kõrgema keskmise tulemuse said traditsiooniliselt suurlinna koolide lõpetajad (81,36), ligikaudu 5% madalamad olid maakonnakeskuste koolide õppurite ning valla- ja väikelinnakoolide tulemused (75,85 ja 75,59), teeninduspiirkonnata koolide õppurite tulemus (69,82) osutus 2010. aastal võrreldes 2009. aasta tulemusega ligikaudu 5% madalamaks. Kutseõppeasutuste õpilaste keskmine tulemus (72,71) osutus gümnaasiumi õppurite tulemusega võrreldes umbes kolme protsendi võrra madalamaks (76,10). Meessoost eksaminandide üldine keskmine tulemus oli ligilähedane naissoost eksaminandide tulemusele (75,38% ja 76,04%).

Tabel 6. Keskmised osatulemused protsentides 2006–2010

aasta	valimi suurus	kirjutamine	kuulamine	lugemine	keelestruktuur	rääkimine
2006	482	74,75%	83,90%	83,75%	65,50%	95,45%
2007	461	65,61%	70,69%	76,70%	66,81	95,86%
2008	431	60,93%	70,50%	74,36%	68,25%	95,75%
2009	379	70,34%	72,30%	86,39%	71,54%	96,56%
2010	344	66,22%	67,65%	72,54%	75,26%	97,17%

Osatulemuste analüüs aastate lõikes näitab, et eksami viie osa tulemused varieeruvad. 2010. aasta eksami rääkimisosa tulemus oli tavapäraselt kõrge (97,17). Aastate lõikes on struktuuriosa tulemused olnud madalamad lugemisosa tulemustest, kuid sel aastal osutus struktuuriosa tulemus ligikaudu kahe protsendi võrra kõrgemaks kui eelmisel aastal (vt tabel 6). Valimi meeste ja naiste osatulemustes olid märkimisväärsed erinevused kirjutamisosas (vt tabel 7).

Tabel 7. 2010. aasta vene keele riigieksami keskmised osatulemused soo järgi

	kirjutamine	kuulamine	lugemine	keelestruktuur	rääkimine
--	-------------	-----------	----------	----------------	-----------

mehed	61,4%	70,26%	70,73%	75,88%	98,27%
naised	68,8%	66,37%	73,43%	74,96%	96,62%

Kirjutamisosa esimese ülesande puhul hinnati sisu vastavust ülesande püstitusele, kirja kirjutamise reeglitest kinnipidamist ja keelekasutust. Teises ülesandes hinnati sisu vastavust teemale, ülesehitust, sõnavara ulatust ja selle sobivust kontekstiga, keelestruktuuri mitmekesisust ning õigekeelsust (vt hindamisjuhendit Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse kodulehelt www.ekk.edu.ee).

Tabel 8. Kirjutamisosa tulemused asukoha tüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
maakonnakeskus	46	13,37	11,89	13,43	14,98	67,17	1	14	20	5,21
suurlinn	118	34,30	14,56	15,30	16,04	76,50	5	16	20	4,08
teeninduspiirkonnata koolid	106	30,81	10,21	11,17	12,12	55,83	2	10	20	4,94
valla- ja väikelinnakoolid	74	21,51	11,75	12,82	13,90	64,12	0	13	20	4,63
kokku	344	100,00	12,72	13,24	13,76	66,22	0	13	20	4,91

Tabel 9. Kirjutamisosa tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
gümnaasium	316	91,86	12,78	13,32	13,86	66,61	0	14	20	4,89
kutseõppeasutus	28	8,14	10,38	12,38	14,37	61,88	4	11	20	5,14
kokku	344	100,00	12,72	13,24	13,76	66,22	0	13	20	4,91

Tabel 10. Kirjutamisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standardhälve
M	113	32,85	11,39	12,28	13,17	61,4	1	12	20	4,78
N	231	67,15	13,08	13,72	14,35	68,8	0	14	20	4,91
kokku	344	100,00	12,72	13,24	13,76	66,22	0	13	20	4,91

Kirjutamisosa keskmine tulemus oli 2010. aastal 66,22%. Keskliste tulemuste võrdlus näitab, et suurlinnade koolide õppurid näitasid kõrgeimat tulemust (76,50), kümne protsendi võrra madalamaks osutus maakonnakeskuste koolilõpetajate keskmine tulemus (67,17). Statistilised andmed näitavad, et kirjutamisosa ülesanded osutusid gümnaasiumi õppuritele raskemaks kui 2009. aastal, samas kutseasutuste õppurid näitasid paremat keskmist sooritust võrreldes 2009. aastaga (keskmised vastavalt 61,88 ja 59,31). Gümnaasiumi õppurite keskmiste tulemuste erinevus teiste koolitüüpide õppurite tulemustest on statistiliselt oluline. 2010. aasta riigieksamit sooritanud meeseksaminandide keskmised tulemused osutusid naiste vastavatest tulemustest madalamaks (vt tabel 10). Statistiliselt on erinevus oluline.

Tabel 11. 2010. aasta vene keele riigieksami kirjutamisosa 1. ülesande statistika

	1. aspekt	2. aspekt
võimalik (maks) punktide arv	4,00	4,00
keskmine tulemus	3,36	1,89

keskmine sooritusprotsent	84,01	47,24
---------------------------	-------	-------

Tabel 12. 2010. aasta vene keele riigieksami kirjutamisosa 2. ülesande statistika

	1. aspekt	2. aspekt	3. aspekt	4. aspekt
võimalik (maks) punktide arv	3,00	3,00	3,00	3,00
keskmine tulemus	2,35	2,25	2,28	1,11
keskmine sooritusprotsent	78,20	75,05	76,11	37,11

Kirjutamisosa ülesannete erinevaid aspekte kajastavad statistilised andmed näitavad, et eksaminandidele osutus keerukaimaks õigekiri ja grammatiliselt korrektsete vormide kasutamine. Seda aspekti iseloomustavad näitajad on võrreldes 2009. aasta tulemustega langenud (vt tabelid 11–12).

Esimeses ülesandes tuli kirjutada poolametlik kiri ja anda infot rahvusvahelise konverentsi kohta (suunises etteantud sisupunkte kasutades). Ülesanne täideti üldiselt juhust ja suunist järgides. Üksikud eksaminandid ei suutnud ülesannet täita. Oli ka neid, kes kirjutasid poolametliku kirja asemel isikliku kirja, mis näitab, et juhust ei loetud tähelepanelikult või ei mõistatud. Teises ülesandes oli vaja kirjutada arutlev tekst sellest, miks noored lahkuvad kodumaalt õppima või tööle ning mida peaks tegema selleks, et nad sinna ei jääks. Eksaminandide arutlused olid pinnapealsed, kirjeldati küll olukorda, kuid oma seisukohtade argumenteerimine tekitas raskusi. Oli ka töid, milles torkas silma nende kehv ülesehitus ja kasin keelekasutus, kuigi oli püütud teemat arendada.

Tabel 13. Kuulamisosa tulemused asukoha tüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
maakonnakeskus	46	13,37	12,37	13,44	14,50	67,18	5	14	18	3,58
suurlinn	118	34,30	14,11	14,59	15,07	72,95	8	15	19	2,65
teeninduspiirkonnata koolid	106	30,81	11,52	12,21	12,91	61,07	2	13	19	3,61
valla- ja väikelinnakoolid	74	21,51	13,02	13,78	14,55	68,90	5	14	19	3,30
kokku	344	100,00	13,17	13,53	13,89	67,65	2	14	19	3,36

Tabel 14. Kuulamisosa tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
gümnaasium	316	91,86	13,24	13,62	13,99	68,08	2	14	19	3,41
kutseõppeasutus	28	8,14	11,50	12,54	13,58	62,70	7	13	17	2,68
kokku	344	100,00	13,17	13,53	13,89	67,65	2	14	19	3,36

Tabel 15. Kuulamisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
M	113	32,85	13,47	14,05	14,64	70,26	6	14	19	3,14
N	231	67,15	12,83	13,27	13,72	66,37	2	14	19	3,45
kokku	344	100,00	13,17	13,53	13,89	67,65	2	14	19	3,36

Kuulamisosa keskmine tulemus oli 2010. aastal 67,65% ning osutus nelja protsendi võrra madalamaks 2009. aasta keskmisest (72,30). Kuulamise kõrgeima keskmise tulemuse saavutasid suurlinna koolide õppurid (72,95), maakonnakeskuste ning valla- ja väikelinna koolide lõpetajate keskmised tulemused osutusid ligilähedasteks. Keskmiste tulemuste võrdlus kooli tüübi alusel näitab, et 2010. aasta kuulamisosa osutus raskemaks kutseõppeasutuste õppuritele. Mees- ja naiseksaminandide tulemused erinesid ligikaudu neli protsenti (70,26 ja 66,37).

Kuulamisosa kolme viimase aasta tulemuste võrdlus näitab 2–4% keskmiste tulemuste vahet, jäädes vahemikku 67,65–72,30 (vt tabel 6).

Kuulamisosa ülesanded olid statistiliste näitajate poolest jõukohased. Kõrgemate protsendipunktidega oli esimene ülesanne ehk õige-vale vastusega ülesandetüüp. Kõige madalamate näitajatega oli kolmas ehk vaba vastusega ülesanne, kus eksaminandil tuli teksti täiendada kuni nelja sõnaga, kuid mitte vähem kui kahega. Selle ülesande puhul ongi tüüpiliseks eksimuseks, et kirjutatakse kas rohkem sõnu või ainult üks sõna. Põhjuseks võib olla tööjuhise pealiskaudne lugemine. Selle ülesande täitmise puhul soovitatakse õpilastel teha kuulamise käigus märkmeid, kuid läbivaadatud eksamitöödest nähtub, et kõik seda võimalust millegipärast ei kasuta.

Tabel 16. Lugemisosa tulemused asukoha tüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standardhälve
maakonnakeskus	46	13,37	13,84	14,70	15,56	73,49	6	16	19	2,90
suurlinn	118	34,30	14,75	15,11	15,47	75,54	7	16	19	1,99
teeninduspiirkonnata koolid	106	30,81	13,22	13,72	14,22	68,59	5	14	19	2,59
valla- ja väikelinnakoolid	74	21,51	13,90	14,57	15,24	72,83	2	15	19	2,89
kokku	344	100,00	14,24	14,51	14,78	72,54	2	15	19	2,57

Tabel 17. Lugemisosa tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standardhälve
gümnaasium	316	91,86	14,25	14,54	14,83	72,69	2	15	19	2,60
kutseõppeasutus	28	8,14	13,34	14,17	15,00	70,86	9	15	18	2,14
kokku	344	100,00	14,24	14,51	14,78	72,54	2	15	19	2,57

Tabel 18. Lugemisosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standardhälve
M	113	32,85	13,72	14,15	14,57	70,73	8	14	19	2,27
N	231	67,15	14,34	14,69	15,04	73,43	2	15	19	2,69
kokku	344	100,00	14,24	14,51	14,78	72,54	2	15	19	2,57

Valimi keskmine tulemus lugemises oli 72,54%, mis on ligikaudu 13% võrra madalam 2009. aasta väga kõrgeist keskmisest (86,39). Lugemise kõrgeima keskmise tulemuse saavutasid

suurlinna koolide õppurid (75,54). Keskmiste tulemuste võrdlus koolitüübi alusel näitab, et gümnaasiumide kui ka kutseõppeasutuste õppurite tulemused olid üsna sarnased (vt tabel 17). Meeste ja naiste tulemused erinesid kahe protsendi võrra (70,73 ja 73,43), nende keskmiste erinevus ei ole statistiliselt oluline.

Lugemisosa ülesanded olid statistiliste näitajate poolest eksaminandidele jõukohased. Statistika järgi olid sel korral kõige kõrgemad näitajad intervjuul põhineval kolmandal ülesandel, mis oli kolme valikuga valikvastustega ülesanne. Heade näitajatega olid ka esimene ja teine ülesanne. Esimeseks ülesandeks oli valikvastustega ülesanne (õige/vale/info puudub), mille allikaks oli ilukirjanduslik tekst. Teine ülesanne oli vaba vastusega ülesanne ning põhines ajakirjaartiklil.

Tabel 19. Keelestruktuuriosa tulemused asukoha tüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
maakonnakeskus	46	13,37	13,62	14,84	16,05	74,18	6	16	20	4,10
suurlinn	118	34,30	16,08	16,58	17,08	82,90	6	17	20	2,73
reeninduspiirkonnata koolid	106	30,81	12,59	13,46	14,33	67,31	2	14	20	4,52
valla- ja väikelinnakoolid	74	21,51	14,13	15,03	15,92	75,14	2	16	20	3,86
kokku	344	100,00	14,63	15,05	15,47	75,26	2	16	20	3,97

Tabel 20. Keelestruktuuriosa tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
gümnaasium	316	91,86	14,63	15,08	15,52	75,38	2	16	20	4,03
kutseõppeasutus	28	8,14	13,50	14,79	16,07	73,93	6	16	18	3,32
kokku	344	100,00	14,63	15,05	15,47	75,26	2	16	20	3,97

Tabel 21. Keelestruktuuriosa tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
M	113	32,85	14,49	15,18	15,86	75,88	4	16	20	3,68
N	231	67,15	14,46	14,99	15,52	74,96	2	16	20	4,11
kokku	344	100,00	14,63	15,05	15,47	75,26	2	16	20	3,97

Keelestruktuuri osa keskmine tulemus oli 75,26%. Kõrgeima tulemuse saavutasid suurlinna koolide lõpetajad (82,90). Keskmiste tulemuste võrdlus koolitüübi alusel näitab, et 2010. aasta keelestruktuuri osa oli jõukohane nii gümnaasistidele kui ka kutseõppeasutuste õppuritele (vt tabel 20). Meeste ja naiste keskmised tulemused osutusid ligilähedasteks (vt tabel 21).

Struktuuriosa ülesanded olid statistiliste näitajate poolest eksaminandidele pigem kerged. Kõige madalamate tulemustega oli kolmas ülesanne, kus eksaminandil tuli leida igas lauses viga ning sõnastada õige vorm.

Tabel 22. Suulise osa tulemused asukoha tüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
maakonnakeskus	46	13,37	18,87	19,33	19,79	96,63	14	20	20	1,55
suurlinn	118	34,30	19,60	19,75	19,89	98,73	14	20	20	0,78
teeninduspiirkonnata koolid	106	30,81	18,76	19,20	19,64	95,99	0	20	20	2,29
valla- ja väikelinnakoolid	74	21,51	18,90	19,34	19,78	96,69	10	20	20	1,90
kokku	344	100,00	19,25	19,43	19,62	97,17	0	20	20	1,72

Tabel 22. Suulise osa tulemused koolitüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
gümnaasium	316	91,86	19,34	19,49	19,64	97,45	10	20	20	1,39
kutseõppeasutus	28	8,14	17,31	18,79	20,26	93,93	0	20	20	3,81
kokku	344	100,00	19,25	19,43	19,62	97,17	0	20	20	1,72

Tabel 24. Suulise osa tulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	maks	standard-hälve
M	113	32,85	19,47	19,65	19,84	98,27	14	20	20	0,97
N	231	67,15	19,07	19,32	19,58	96,62	0	20	20	1,97
kokku	344	100,00	19,25	19,43	19,62	97,17	0	20	20	1,72

Valimi keskmine rääkimisosa tulemus on viimase viie aasta kõrgeim — 97,17%. Analüüsid eksamitulemusi asukoha ja kooli tüübi ning soo järgi, näeme, et suulise osa tulemustes on väikesi kõikumisi (vt tabel 24).

Kokkuvõtteks

2010. aastal on vene keele kui võõrkeele eksamil osalenute arv võrreldes eelmise aastaga jällegi langenud. Kuigi keskmine punktisumma on möödunud aastast veidi madalam, võib seda pidada väga heaks tulemuseks. Osaoskuse jaotub raskuskese erinevatel aastatel erinevalt, üsna muutumatuna püsib rääkimisosa kõige kõrgema keskmise tulemusega. Kirjalikku väljendusoskust iseloomustab suur vigade arv ning väga lai erinevate vigade ulatus.

Traditsiooniliselt on kõige paremad tulemused suurlinna koolide eksaminandidel. Vene keele riigieksami kõrgete tulemuste põhjus peitub selles, et vene keel võõrkeelena on valikeksam ja üldjuhul valivad seda õpilased, kes on oma vene keele oskuses kindlad. Ligi 70% valimist moodustasid eksaminandid, kelle tulemus jäi vahemikku 71–100 punkti ning 44% need, kelle tulemus jäi vahemikku 81–100.